

Joanna Zętar

**ERRATA DO ARTYKUŁU
WIELKA KSIĘGA MIASTA. FOTOGRAFIE LUBELSKIEJ DZIELNICY
ŻYDOWSKIEJ W ZBIORACH OŚRODKA
„BRAMA GRODZKA – TEATR NN”
„FOLIA BIBLIOLOGICA” 2019, VOL. 61, S. 63–83**

s. 69

Jest:

Fotografia lubelska ma długą i bogatą tradycję. Wynalazek Louisa Daguerre’a opatentowany w 1839 roku trafił nad Bystrzycę w II połowie XIX wieku do atelier fotograficznych zajmujących się głównie fotografią portretową. Prekursorką lubelskiej fotografii miejskiej była Wanda Chicińska (1850–1929 lub 1938), która w 1874 roku wydała składający się z dwudziestu zdjęć *Album lubelskie*. Niestety brakuje kompletnego materiału źródłowego pozwalającego na analizę ikonograficzną jego zawartości, dlatego trudno stwierdzić, czy pośród zdjęć znajdowały się ujęcia prezentujące Podzamcze. Fotografie powstałe w II połowie XIX i w I dekadzie XX wieku, m.in. w zakładach Wandy Chicińskiej, Wiktorii Sierocińskiej (około 1850 – po 1914), czy Stanisława Zawadzkiego (1863–1943), były wykorzystywane do produkcji pocztówek wydawanych przez lubelskich księgarzy i wydawców, m.in. Andrzeja Semadeniego, Władysława i Wiktora Kiesewetterów¹⁰.

¹⁰ J. Lipniewski, *Widokówki lubelskie – historia i znaczenie dla ikonografii miasta (1896–1939)*, [w:] *Ikonografia dawnego Lublina*, red. Z. Nestorowicz, Lublin 1999, s. 88–119.

Powinno być:

Fotografia lubelska ma długą i bogatą tradycję. Wynalazek Louisa Daguerre’a opatentowany w 1839 roku trafił nad Bystrzycę w II połowie XIX wieku do atelier fotograficznych zajmujących się głównie fotografią portretową. Prekursorką

lubelskiej fotografii miejskiej była Wanda Chicińska (1850–1929 lub 1938)[1], która w 1874 roku wydała składający się z dwudziestu zdjęć *Album lubelskie*. Niestety brakuje kompletnego materiału źródłowego pozwalającego na analizę ikonograficzną jego zawartości, dlatego trudno stwierdzić, czy pośród zdjęć znajdowały się ujęcia prezentujące Podzamcze. Fotografie powstałe w II połowie XIX i w I dekadzie XX wieku, m.in. w zakładach Wandy Chicińskiej, Wiktorii Sierocińskiej (około 1850 – po 1914)[2], czy Stanisława Zawadzkiego (1863–1943)[3], były wykorzystywane do produkcji pocztówek wydawanych przez lubelskich księgarzy i wydawców, m.in. Andrzeja Semadeniego, Władysława i Wiktora Kiesewetterów[4].

[1] M. Karwicka, *Wanda Chicińska (1850–1929 lub 1928)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 90–107.

[2] M. Karwicka, *Wiktoria Sierocińska (około 1850 – po 1914)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 232–240.

[3] M. Karwicka, *Stanisław Zawadzki (1863–1943)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 273–276.

[4] J. Lipniewski, *Widokówki lubelskie – historia i znaczenie dla ikonografii miasta (1896–1939)*, [w:] *Ikonografia dawnego Lublina*, red. Z. Nestorowicz, Lublin 1999, s. 88–119.

s. 70

Jest:

¹¹ Więcej o początkach lubelskiej fotografii: „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48.

Powinno być:

¹¹ Więcej o początkach lubelskiej fotografii w artykułach Małgorzaty Karwiczkiej: *Początki fotografii w Lublinie (1840–1880)* oraz *Fotografia lubelska w latach 1880–1914*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 13–36.

s. 74

Jest:

Ponadto ich dorobek, jak w przypadku członków Lubelskiego Towarzystwa Fotograficznego – Szaji Mameta (1900 – ok. 1942) czy Mieczysława Rotblita (? – lata 40. XX wieku), bezpowrotnie zaginął w czasie wojny. Nieco więcej wiemy o Uriaszu Szeftelu (1874 – lata 40. XX wieku) i Chillu Warmanie (około 1870 – po 1916) prowadzących w Lublinie zakłady fotograficzne, w których wykonywali głównie zdjęcia portretowe. Tego rodzaju działalność prowadził również Eliaszk Funk (1886 – około 1942), który oprócz portretów przyjmował zlecenia mające na

celu dokumentację życia społecznego mieszkańców Lublina. W zasobach Ghetto Fighters' House zachowało się kilka zdjęć członków organizacji He-chaluc ha-cair wykonanych w 1933 roku w Lublinie. Ich cyfrowe kopie znajdują się w zasobach Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”²³.

²³ Więcej o żydowskich fotografach działających w Lublinie: „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 258–266.

Powinno być:

Ponadto ich dorobek, jak w przypadku członków Lubelskiego Towarzystwa Fotograficznego – Szaji Mameta (1900 – ok. 1942)[1] czy Mieczysława Rotblita (? – lata 40. XX wieku)[2], bezpowrotnie zaginął w czasie wojny. Nieco więcej wiemy o Uriasz Szeftelu (1874 – lata 40. XX wieku)[3] i Chillu Warmanie (około 1870 – po 1916)[4] prowadzących w Lublinie zakłady fotograficzne, w których wykonywali głównie zdjęcia portretowe. Tego rodzaju działalność prowadził również Elias Funk (1886 – około 1942)[4], który oprócz portretów przyjmował zlecenia mające na celu dokumentację życia społecznego mieszkańców Lublina. W zasobach Ghetto Fighters' House zachowało się kilka zdjęć członków organizacji He-chaluc ha-cair wykonanych w 1933 roku w Lublinie. Ich cyfrowe kopie znajdują się w zasobach Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”[6].

[1] M. Karwicka, *Szaja Mamet (1900 – ok. 1942)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 192–193.

[2] M. Karwicka, *Mieczysław Rotblit (zmarł w latach czterdziestych XX wieku)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 223–224.

[3] A. Dybek, *Uriasz Wolfowicz Szeftel (1874 – lata czterdzieste XX wieku)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 251–253.

[4] M. Karwicka, *Chill Warman (około 1870 – po 1916)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 267–268.

[5] M. Karwicka, *Eliasz Funk (1886 – około 1942)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 123–127.

[6] Więcej o żydowskich fotografach działających w Lublinie: „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, w szczególności w części zawierającej biogramy fotografów.

UZUPEŁNIENIA DO BIBLIOGRAFII

- Dybek A., *Uriasz Wolfowicz Szeftel (1874 – lata czterdzieste XX wieku)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 251–253.
- Karwicka M., *Chill Warman (około 1870 – po 1916)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 267–268.
- Karwicka M., *Eliasz Funk (1886 – około 1942)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 123–127.
- Karwicka M., *Fotografia lubelska w latach 1880–1914*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 25–36.
- Karwicka M., *Mieczysław Rotblit (zmarł w latach czterdziestych XX wieku)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 223–224.
- Karwicka M., *Początki fotografii w Lublinie (1840–1880)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 13–24.
- Karwicka M., *Stanisław Zawadzki (1863–1943)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 273–276.
- Karwicka M., *Szaja Mamet (1900 – ok. 1942)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 192–193.
- Karwicka M., *Wanda Chicińska (1850–1929 lub 1928)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 90–107.
- Karwicka M., *Wiktoria Sierocińska (około 1850 – po 1914)*, [w:] „Scriptores”: *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, 2019, nr 48, s. 232–240.